

Kratki znanstveni prispevek
UDK 347.952:004.774

Pravice na internetni domeni in izvršba na domeno

MATIJA DAMJAN
*doktor pravnih znanosti,
raziskovalec na Inštitutu za
primerjalno pravo pri Pravni
fakulteti v Ljubljani*

1. Uvod

Internetna domena je besedno izražen internetni naslov, ki nam pomaga prepoznati posamezno spletno mesto in se povezati z njim z računalnikom oziroma drugo internetno omogočeno napravo. Zaradi svoje razlikovalne funkcije ima prepoznavna internetna domena precejšen gospodarski pomen, saj povečuje obiskanost spletnega mesta, s tem pa tudi njegov obseg poslovanja ali vsaj prihodke od prikazovanja spletnih oglasov obiskovalcem.¹ Internetna domena nedvomno spada med premoženje svojega nosilca, zato v primeru izvršbe ali stečaja nad nosilcem domene upniki razumljivo želijo poseči na premoženjsko vrednost domene za poplačilo svojih terjatev. Vendar način izvršbe na internetno domeno v zakonodaji ni jasno urejen. Za odgovor na vprašanje, kako v sodnem postopku unovčiti premoženjsko vrednost domene, je treba najprej opredeliti tehnično naravo domene in naravo pravic na njej. Ustrezno rešitev bomo nato skušali najti ob upoštevanju zavzetih stališč v dostopni domači in tuji sodni praksi.

2. Funkcija internetne domene

Internetna domena (ali domensko ime) je niz znakov, ki enolično identificira računalnik, povezan na internet, oziroma dostopne vsebine na tem računalniku, na primer spletno stran ali poštni strežnik. Domena torej ni spletno mesto, ampak le naslov spletnega mesta; sama nima druge vsebine. Sestavljena je iz dveh delov: glavni del je unikatno ime določene spletne strani, ki si ga izbere njen nosilec; za piko mu sledi domenska končnica oziroma vrhnja domena (na primer .com ali .si). Za delovanje interneta domena tehnično ni potrebna, saj računalniki za

---

¹ Berneman, str. 61.

identificiranje drug drugega v omrežju uporabljajo naslove IP, izražene v numerični obliki (navadno desetiški).² Domena pa je internetni naslov v obliki imena, ki si ga ljudje lažje zapomnimo, saj je navadno sestavljeno iz besed oziroma alfanumeričnih kombinacij. Gre torej za mnemonični internetni naslov. Sistem domenskih imen (DNS) omogoča prevod domene v numerični naslov IP, ki ga računalnik potrebuje za lociranje in identificiranje relevantnih računalniških storitev in naprav v omrežju. Računalnik prek strežnika DNS na podlagi domene, ki jo je vnesel uporabnik, pridobi IP-naslov računalnika, do katerega želi dostop. Domena lahko ostane enaka, tudi če se naslov IP spremeni, saj sistem DNS ni vezan na nobeno napravo ali lokacijo.³

Domena je potrebna, da si ljudje lažje zapomnijo internetne naslove posameznih spletnih mest. Ima torej podobno funkcijo kot klasični podjetniški identifikatorji, ki so namenjeni prepoznavnosti oziroma medsebojnemu razlikovanju gospodarskih subjektov (firma), njihovih izdelkov ali storitev (znamka) oziroma posebne oblike izdelkov (model).⁴ Prepoznavna domenska imena lahko bistveno povečajo promet na določeni spletni strani in s tem povečajo njeno vrednost. Celotni generični izrazi in besedne zveze so lahko dovolj unikatni, da tvorijo učinkovite spletne domene.⁵ Spletni iskalniki, zlasti Google, so pomen razlikovalne funkcije domen sicer nekoliko zmanjšali, saj iskalnik najde ustrezno spletno mesto in nas usmeri na njegov naslov tudi po drugih merilih, na primer ključnih besedah, ki se navezujejo na njegovo vsebino. Vseeno je domena v primeru dvoma pomembna tudi za razločevanje med več zadetki spletnega iskanja.

Poleg razlikovalne funkcije pri internetni domeni na znamko in firmo spominja tudi način pridobitve pravice na znaku razlikovanja, in sicer se ta pri obojih pridobi z registracijo. Vendar se registracija internetne domene ne opravi pri sodišču ali drugem državnem organu, ampak v centralnem registru domen, ki se vodi za vsako vrhno domeno v hierarhičnem sistemu DNS.

Za generične vrhnje domene .com, .net, in .name na primer vodi register zasebna družba Verisign,⁶ za domeno .org pa neprofitna organizacija Public Interest Registry,⁷ obe s sedežem v Virginiji. Register za domeno .eu vodi belgijska neprofitna organizacija EURid.⁸ Register za slovensko nacionalno vrhno domeno .si pa deluje v okviru Akademске in raziskovalne mreže

² Wood, str. 453.

³ Povše Golob, Drofenik, str. 18–19.

⁴ Prim. Wood, str. 453.

⁵ Berneman, str. 63–64.

⁶ www.verisign.com (13. 11. 2018).

⁷ pir.org (13. 11. 2018).

⁸ eurid.eu (13. 11. 2018).

Slovenije (ARNES), ki je javni zavod.⁹ ARNES med drugim opravlja dejavnost registracije domen pod vrhno domeno .si in upravljanje vrhnjega strežnika DNS za to domeno.¹⁰

Oseba, ki želi pridobiti domeno (registrant), tega ne stori neposredno pri registru, ampak zahtevo za registracijo vloži prek registrarja, to je enega od zasebnih podjetij ali organizacij (navadno so to izdelovalci spletnih strani in ponudniki spletnega gostovanja), ki delujejo kot posrednik med končnim uporabnikom in registrom ter so za to akreditirani pri upravljavcu registra vrhnje domene. Registrar zahtevo za registracijo določene domene posreduje registru domen, kjer se ustrezno posodobijo zbirke podatkov, če domena še ni zasedena ali rezervirana. Poleg tega upravlja domeno v imenu njenega nosilca in lahko zanj opravi tudi poznejše spremembe in posodobitve podatkov v registru, izbris domene, zamenjavo nosilca domene ipd.¹¹ Vrhovna institucija, ki upravlja in nadzira dodeljevanje naslovov IP v svetu, je sicer ameriška neprofitna organizacija ICANN (*Internet Corporation for Assigned Names and Numbers*),¹² s katero pa nosilci domen prav tako nimajo neposrednega stika.

Dejavnost registra pod ».si« ni javna služba. Register domen ni nosilec javnega pooblastila, ampak le tehnični upravitelj vrhnje domene, ki zagotavlja storitve razreševanja domen, potrebne za obdelavo poizvedb v svojem delu hierarhije. Tudi Vrhovno sodišče RS je v svoji praksi potrdilo, da ARNES storitve v zvezi z izvajanjem funkcije nacionalnega registra za vrhno domeno .si izvaja kot tržno dejavnost, in zato tudi pri blokiranju domen ni dolžan nastopati v javnem interesu kot izvršitelj ukrepa po odredbi državnega organa.¹³

3. Slovenska sodna praksa glede izvršbe na domeno

Najprej pogledjmo, kako so se izvršbe na domeno doslej lotevala slovenska sodišča. V dveh sklepih o izvršbi, s katerima razpolagamo, je Okrajno sodišče v Ljubljani sledilo upnikovemu predlogu za izvršbo na spletni domeni kot na prenosljivi premoženjski pravici opredeljive ekonomske vrednosti.

V sklepu 0872 Ig 227/2013 iz leta 2013 je sodišče dovolilo izvršbo:

»[Z] rubežem in cenitvijo vseh internetnih domen in vseh spletnih strani v lasti dolžnika [...], ki jih ima dolžnik registrirane pri dolžnikovih dolžnikih, ter po pravnomočnosti tega

⁹ Glej odlok o ustanovitvi javnega zavoda Akademska in raziskovalna mreža Slovenije (Uradni list RS, št. 23/92), ki ga je nadomestil Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Akademska in raziskovalna mreža Slovenije (Uradni list RS, št. 24/14).

¹⁰ Korže, str. 1600.

¹¹ <https://www.register.si/domene/registracija-in-upravljanje-domene/registracija-domene/> (13. 11. 2018).

¹² <https://www.icann.org/> (13. 11. 2018).

¹³ Sklep Vrhovnega sodišča RS I Up 336/2016 z dne 14. 6. 2017. Podrobneje o problematiki blokiranja internetnih domen, ki ni predmet tega prispevka, glej Povše Golob, Drogenik, str. 18–20.

sklepa o izvršbi s prodajo oziroma vnovčenjem zarubljenih internetnih domen in spletnih strani in nakazilom kupnine za prodane stvari na račun upnika [...] do višine izvršljive terjatve upnika.

Upnik pridobi z rubežem zastavna pravico na zarubljenih internetnih domenah in spletnih straneh.

Dolžniku je prepovedano razpolagati z zarubljenimi domenami in spletnimi stranmi, ker sicer stori kaznivo dejanje oškodovanje tujih pravic po členu 223 KZ-1.

Rubež je po 163. členu Zakona o izvršbi in zavarovanju - ZIZ opravljen z dnem, ko je sklep o izvršbi vročen dolžniku.

Rubež se izvrši pri dolžnikovih dolžnikih Akademska in raziskovalna mreža Slovenije in HITROST.COM internet storitve d. o. o., z rubežem vseh internetnih domen, ki so registrirane s strani dolžnika in vseh spletnih strani, ki gostujejo na strežnikih dolžnikovih dolžnikov.«

Rubež domene se je torej opravil pri registru domen ARNES, medtem ko naj bi se pri ponudniku spletnega gostovanja, družbi Hitrost.com, opravil rubež spletne strani. Sodišče je oba subjekta, ki sta očitno dolžnikova pogodbeni partnerja, v procesnem smislu obravnavalo kot dolžnikova dolžnika, izvršbo pa je opravilo po pravilih enajstega poglavja drugega dela Zakona o izvršbi in zavarovanju (ZIZ)¹⁴ o izvršbi na druge premoženjske oziroma materialne pravice.

Podobna je bila odločitev v sklepu o izvršbi 0956 I 1671/2013 iz leta 2015, v katerem je sodišče zapisalo:

»Izvršba, dovoljena s sklepom opr. št. 0956 I 1671 /2013 z dne 11. 9. 2013 [...], se nadaljuje z novim izvršilnim sredstvom: z rubežem in cenitvijo domene [...], ki jo ima dolžnik registrirano pri registru domene, Akademska in raziskovalna mreža Slovenije (ARNES) ter po pravnomočnosti tega sklepa o izvršbi s prodajo zarubljene domene [...] in nakazilom kupnine za prodano domeno na upnikov račun [...] do višine izvršljive terjatve upnika.

Rubež je po 163. členu ZIZ opravljen z dnem, ko je sklep o izvršbi vročen dolžniku. Upnik pridobi z rubežem zastavno pravico na zarubljeni domeni.

Dolžniku se prepoveduje razpolagati z zarubljeno domeno [...], ker sicer stori kaznivo dejanje oškodovanja tujih pravic po členu 223 KZ-1.

Registru domene ARNES se prepoveduje izvrševanje navodil ali kakršnih koli zahtev dolžnika zaradi uporabe domene [...], registrirane pri ARNES, oziroma kakršnega koli razpolaganja z navedeno domeno vse dotlej, dokler ne bo poplačana terjatev upnika, razen če zakon določa drugače.«

¹⁴ Uradni list RS, št. 3/07 – UPB, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZARbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US in 11/18.

Drugače kot v prvem primeru je šlo tu le za rubež domene in ne tudi za (še bolj nejasen) rubež spletne strani. Sodišče ga je prav tako opravilo po pravilih o izvršbi na druge premoženjske oziroma materialne pravice, v sklepu pa je dodatno naložilo registru, naj prepreči dolžniku kakršnokoli razpolaganje z zarubljeno domeno do poplačila upnikove terjatve.

Register domen pri ARNES, pri katerem se kot pri dolžnikovem dolžniku izvrši rubež domene, v zvezi s tem opozarja, da sodišče ni upoštevalo časovne veljavnosti domene, saj upnikove zastavne pravice na domeni in prepovedi razpolaganja z domeno ni omejilo do poteka registracije domene. Točka izreka drugega sklepa, ki registru prepoveduje izvrševanje navodil ali kakršnihkoli zahtev dolžnika zaradi uporabe domene, pa bi preprečila tudi upoštevanje nosilčeve zahteve za podaljšanje domene, čeprav to navadno ne bi bilo v interesu upnika, v korist katerega je izvršba dovoljena. V skladu s Splošnimi pogoji za registracijo domen pod vrhno domeno .si¹⁵ (veljavnimi od 1. 8. 2016) namreč v primeru, če nosilec domene po poteku obdobja registracije domene ne podaljša, preneha biti njen nosilec, domena pa je s tem ponovno prosta in jo lahko registrira kdorkoli. Iz omenjenih sklepov o izvršbi ni jasno razvidno, kakšen naj bi bil učinek rubeža in prepovedi razpolaganja z domeno v času po poteku obdobja registracije.¹⁶

4. Pravna narava internetne domene

Za presojo primernosti pristopa k izvršbi domene v prej obravnavanih sklepih izvršilnega sodišča je treba najprej opredeliti pravno naravo internetne domene. Internetne domene v nobenem primeru ne bi smeli obravnavati, kot da gre za pravico izključne (ekskluzivne) narave, s katero imetnik pravno razpolaga.¹⁷ Kot je bilo že pojasnjeno, je domena le tehnični naslov na internetu, zato je tudi njen izključni značaj le tehnične in ne pravne narave: v sistemu DNS ne moreta hkrati obstajati dve identični domeni, ampak mora biti vsaka unikatna. Zaradi tako ustvarjene unikatnosti domene se lahko ustvarja zmoten vtis, da ima nosilec domene na njej tudi nekakšno izključno pravico. Vendar oseba, ki registrira internetno domeno, s tem v resnici ne pridobi pravice, ki bi pravno učinkovala proti vsem tretjim osebam (*erga omnes*), tako kot je značilno za pravice industrijske lastnine.¹⁸ Registracija domene temelji le na pogodbenem razmerju med nosilcem domene in registrom domen oziroma registrarjem

¹⁵ <https://www.register.si/wp-content/uploads/2016/08/splosni-pogoji.pdf> (13. 11. 2018).

¹⁶ Pogovor avtorja s predstavniki ARNES.

¹⁷ Wood, str. 455.

¹⁸ Odločitev nemškega Zveznega sodišča v zadevi I ZR 187/10 z dne 18. 1. 2012. Riedel v: Vorwerk, Wolf, ZPO § 857, r. št. 41. Berneman ugotavlja, da nosilec domene dobi podoben položaj kot imetnik izključne pravice na podlagi celotnega svežnja pogodbenih in drugih pravic, na podlagi katerih uporablja domeno, ter tehničnih značilnosti registracije internetne domene. Berneman, str. 66.

kot posrednikom med njima. Iz tega pogodbenega razmerja izvira obligacijska pravica nosilca domene, da uporablja nanj registrirano domeno, in tej pravici ustrezajoča obveznost registra domen, da v času veljavnosti registracije nosilcu domene tehnično omogoči to uporabo, tako da zagotavlja ustrezen vpis v sistemu DNS, ki usmerja poizvedbe po tej domeni na nosilčev naslov IP.¹⁹ Internetna domena torej sama po sebi ni niti pravica niti ni stvar, ampak je le predmet pogodbenega urejanja in s tem predmet pravic, ki izvirajo iz pogodbe.²⁰

ARNES-ovi Splošni pogoji za registracijo domen pod vrhno domeno .si v 3. členu glede pravnega razmerja med nosilcem domene in registrom določajo, da pogodbeno pravno razmerje med registrom in nosilcem nastane s trenutkom, ko je domena registrirana. Z registracijo domene register nosilcu omogoča omejeno, prenosljivo, obnovljivo in izključno pravico do uporabe domene za celotno obdobje, skladno s splošnimi pogoji za registracijo domen in s pogoji pogodbe med nosilcem in registrarjem. Vsebina pravice nosilca domene v razmerju do registra vključuje zlasti obveznost registra v zvezi z vpisom domene v primeren imenski strežnik in vzdrževanjem oziroma podaljševanjem registracije v skladu z zahtevki, ki jih nosilec poda prek registrarja. Nosilec domene ima v razmerju do registra tudi pravico, da zahteva spremembo podatkov o nosilcu domene oziroma prenese domeno na drugega nosilca, da spremeni naslov IP, na katerega usmerja domena, in podobno. Imetništvo internetne domene tako pomeni celoto vseh obligacijskopравnih pravic nosilca domene v razmerju do registra na podlagi pogodbe o registraciji domene.²¹ Nosilec lahko domeno proda tako, da s pogodbo prenese to celoto obligacijskih pravic na drugo osebo (kupca domene) in pri registru zahteva prenos domene na drugega nosilca.²² Pri tem velja poudariti, da je prenos domene v registru samo tehnična izvršitev pogodbe o prodaji domene, ne pa tudi akt prenosa pravic na domeni, saj register domen ni tudi uradni register pravic na domeni. Zato rubeža domene ni mogoče opraviti z vpisom rubeža v register.

5. Razmerje med internetno domeno in pravicami intelektualne lastnine

Ugotovili smo že, da je zaščita, ki jo pridobi nosilec internetne domene z njeno registracijo, tehnične narave: v času veljavnosti registracije domene nihče drug ne more registrirati identične domene. Nosilec domene pa z registracijo ne pridobi absolutne pravice, na podlagi

¹⁹ Prim. Jilek v: Fridgen, Geiwitz, Göpfert, InsO § 35, r. št. 37. Tudi upravljavec registra domen ni »lastnik« internetnih domen in na domenah nima nobenih predobstojećih pravic, ki bi jih z registracijo prenesel na registrante. Berneman, str. 82.

²⁰ Prim. Wood, str. 453.

²¹ Odločitev Zveznega sodišča v zadevi VII ZB 5/05 z dne 5. 7. 2005. Riedel v: Vorwerk, Wolf, ZPO § 857, r. št. 42–43.

²² Berneman, str. 70.

katere bi lahko uveljavljala kakršnekoli zahtevke zoper tretje osebe, na primer na prepoved uporabe enakega domenskega imena z drugo končnico (.com namesto .si). Prosilci za registracijo določene internetne domene si lahko domensko ime načeloma svobodno izberejo. Postopek registracije je avtomatiziran in poteka po vrstnem redu prejetja popolnih zahtevkov. Register preizkusi le, ali je domensko ime prosto, ne preverja pa, ali bi predlagana domena lahko kršila pravice tretjih oseb (člena 4 in 5.2 Splošnih pogojev za registracijo domen pod vrhno domeno .si).

Nosilec domene lahko pravno zaščiti domensko ime tako, da ga registrira kot znamko, če izraz seveda izpolnjuje pogoje za zaščito z besedno znamko.²³ Obstoječa znamka sicer ne prepreči drugemu, da bi registriral podobno zvonečo domeno, saj obstoj znamke navadno ni ovira za registracijo podobne domene (to je odvisno tudi od pravil posameznega registra). Vendar uporaba domene, ki zveni enako ali podobno kot znamka, za promocijo ali prodajo blaga oziroma storitev, zavarovanih s to znamko, lahko krši pravice iz znamke, kar pomeni, da lahko imetnik znamke pred sodiščem uveljavlja prepovedne in odškodninske zahtevke iz tega naslova.²⁴ Višje sodišče v Ljubljani je potrdilo, da gre za uporabo domene kot znamke, če se na spletni strani, ki je dostopna pod imenom domene, ponuja in razstavlja blago istega razreda, kot je tisti, za katere je imetnik registriral znamko.²⁵ Pri tem ni nujno, da je kot besedna znamka zaščiten celotno domensko ime, vključno z vrhno domeno, saj končnica, kot je .com, glede na splošno rabo v spletnih naslovih ne more predstavljati fantazijskega elementa znaka, ampak je le opisni element.²⁶ To pomeni, da za kršitev znamke zadošča podobnost osrednjega dela internetne domene, ne glede na to, pod katero vrhno domeno spada.

Smiselno enako gre lahko za kršitev pravice industrijske lastnine v primeru, če je domensko ime enako ali podobno geografski označbi. Načeloma lahko internetna domena krši tudi avtorsko pravico, če je kot domensko ime uporabljena beseda ali besedna zveza, ki že sama po sebi dosega prag individualne intelektualne stvaritve.

ARNES-ovi Splošni pogoji za registracijo domen sicer med načeli alternativnega reševanja domenskih sporov (ARDS) v 18. členu določajo, da lahko razsodišče za ARDS na podlagi pritožbe imetnika znamke odloči, da se sporna domena izbriše ali prenese na pritožnika, če ugotovi:

²³ Kot internetna domena se lahko registrirajo tudi generične besede, ki ne morejo biti zaščitene kot znamka, saj ne omogočajo razlikovanja blaga ali storitev enega podjetja od blaga ali storitev drugega podjetja. Kljub temu so ravno nekatere generične internetne domene (na primer insurance.com, fund.com, sex.com, hotels.com, beer.com) pri prodaji dosegle najvišje cene. Glej www.godaddy.com/garage/the-top-20-most-expensive-domain-names.

²⁴ Waelde, Laurie, Brown, Kheria in Cornwell, r. št. 16.9–16.11.

²⁵ Sodba in sklep Višjega sodišča v Ljubljani V Cpg 251/2015 z dne 5. 3. 2015.

²⁶ Sodba Upravnega sodišča RS I U 1305/2015 z dne 22. 3. 2016, primerjaj tudi sodbo istega sodišča I U 1500/2014 z dne 27. 10. 2015.

- da je domena nosilca identična ali zamenljivo podobna njegovi blagovni znamki, veljavni na območju Republike Slovenije, ali firmi, kot izhaja iz sodnega registra v Republiki Sloveniji, ali da krši pritožnikovo avtorsko pravico po pravu Republike Slovenije, ali registrirano geografsko označbo, do katere je upravičen po pravu Republike Slovenije, ali da posega v pritožnikove pravice na osebnem imenu po pravu Republike Slovenije, ali pa posega v drugo njegovo pravico, ki je priznana v pravnem redu Republike Slovenije;
- da nosilec nima pravno priznanega interesa glede registrirane domene;
- da je domena registrirana ali se uporablja v slabi veri.²⁷

6. Način izvršbe na internetno domeno

Glede na to, da internetna domena sama po sebi ni pravica niti ni stvar, je ni mogoče neposredno zarubiti in ne more biti del stečajne mase nosilca domene. Drugo vprašanje je možnost rubeža znamke, s katero je zavarovana določena domena oziroma ki se ujema z domeno.²⁸ Vendar nas na tem mestu zanima vprašanje izvršbe na domeno samo – torej tudi ali zlasti v primeru, ko nosilec domene ni tudi imetnik ustrezne znamke. Obligacijska pravica do uporabe domene ima nedvomno lahko neko premoženjsko vrednost, tudi če učinkuje le v razmerju med nosilcem domene in registrom domen. Ta pravica je namreč podlaga za registracijo domene v sistemu DNS, iz česar izvira dejanska tehnična ekskluzivnost internetne domene. Po nemški sodni praksi obligacijski zahtevki nosilca domene v razmerju do registra domen zato spadajo v nosilčevo ustavno varovano premoženje.²⁹ Nedvomno so enako varovani tudi po 33. členu Ustave Republike Slovenije.³⁰ Ti zahtevki so prenosljivi in so zato lahko tudi predmet rubeža v izvršbi.³¹

Po slovenskem pravu so pri izvršbi za uveljavitev denarne terjatve lahko predmet izvršbe vse dolžnikove stvari in pravice, ki so v pravnem prometu in na katere izvršba ni z zakonom izključena ali omejena (32. člen ZIZ).³² Pravice nosilca domene na tej domeni imajo v bistvu

²⁷ Podrobneje o postopku reševanja domenskih sporov glej Wood, str. 458–459, in Korže, str. 1598–1607.

²⁸ Če je domensko ime zavarovano tudi kot znamka oziroma če se domena ujema s siceršnjo znamko dolžnika, to ne preprečuje izvršbe na domeno, saj je znamka ločena pravica od pravic na domeni. Je pa ekonomsko smiselno, da se hkrati predlaga izvršba na domeno in izvršba na znamko, ki je s to domeno povezana, saj je s hkratnim unovčevanjem obeh predmetov izvršbe navadno mogoče doseči višjo ceno.

²⁹ Jilek v: Fridgen, Geiwitz, Göpfert, InsO § 35, r. št. 37.

³⁰ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a.

³¹ Odločitev nemškega Zveznega sodišča v zadevi VII ZB 5/05 z dne 5. 7. 2005. Riedel v: Vorwerk, Wolf, ZPO § 857, r. št. 42–43.

³² Rijavec, str. 152.

naravo nosilčeve nedenarne terjatve do registra domene. ZIZ takšne terjatve kot predmeta izvršbe izrecno ne predvideva, saj od nedenarnih terjatev posebej ureja samo izvršbo na terjatev, da se izročijo ali dobavijo premoženjske ali da se izroči nepremičnina. Zato je treba za izvršbo smiselno uporabiti določbe enajstega poglavja drugega dela ZIZ o izvršbi na druge premoženjske oziroma materialne pravice. V 162. členu ZIZ so kot primeri takšnih pravic navedeni patent, užitek ali kakšna druga podobna pravica. Če analogijo razlagamo ozko, bi lahko iz te določbe sklepali, da pridejo kot predmet izvršbe po tem členu v poštev samo absolutne pravice, podobne stvarnim pravicam in pravicam intelektualne lastnine. Vendar je glede na namen izvršilnega postopka za izterjavo denarne terjatve primernejša širša razlaga, po kateri je lahko predmet izvršbe vsaka prenosljiva pravica, katere vrednost se lahko izrazi v denarju, je unovčljiva in jo je torej mogoče prodati.³³ Takšna pa je tudi pravica nosilca domene do uporabe registrirane internetne domene. Glede na to, da ta pravica izvira iz pogodbenega razmerja z registrom domen in je torej dvostranske narave, pa je treba v izvršbo vključiti tudi register domen in za njegov položaj smiselno uporabiti pravila o dolžnikovem dolžniku, ki so sicer določena v poglavju o izvršbi na denarno terjatev.

Predmet izvršbe ni sama internetna domena (niti ne spletna stran), ampak so predmet pravice nosilca domene iz njegovega pogodbenega razmerja z registrom domen v zvezi z registracijo konkretne domene. Če je predmet izvršbe v predlogu za izvršbo in v sklepu o izvršbi opredeljen tako, potem je jasno, da ostanejo v veljavi določbe splošnih pogojev za registracijo domen glede trajanja in podaljševanja domene. V skladu s 163. členom ZIZ se izvršba na pravici nosilca domene opravi z rubežem in z unovčenjem te pravice po določbah o izvršbi na premoženjske. Rubež je opravljen z dnem, ko je sklep o izvršbi vročen dolžniku, torej nosilcu domene. Register domen namreč nima narave registra premoženjskih ali pravic, saj se vanj ne vpisujejo pravice, zato se rubež ne more opraviti z vpisom sklepa o izvršbi v ta register. S sklepom o izvršbi, s katerim dovoli rubež, sodišče prepove dolžniku razpolagati s to pravico, upnik pa na njej pridobi zastavno pravico. Sklep o izvršbi se vroči tudi registru domen kot dolžnikovemu dolžniku. Ker ne gre za registrske pravice, lahko slovensko sodišče dovoli tudi izvršbo na domeno domačega dolžnika, ki je vpisana v registru domen v tujini (na primer za domeno .com), in ne le na domene pod vrhjnjo domeno .si, ki jih registrira ARNES. Pravica na domeni se unovči s cenitvijo, prodajo in poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo. Po mnenju nemške teorije se lahko unovčitev poleg prodaje na dražbi ali z neposredno pogodbo opravi tudi s prenosom zarubljene domene na upnika namesto plačila, in sicer po ocenjeni vrednosti domene.³⁴

³³ Primerjaj sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Ip 1202/2015 z dne 29. 5. 2015.

³⁴ Kindl, Meller-Hannich, Wolf, ZPO § 857, r. št. 33.

Ker je predmet prodaje oziroma prenosa celota dolžnikovih pogodbenih pravic v razmerju do registra domen in ker se mora za namene nadaljnje uporabe domene to pogodbeno razmerje med novim nosilcem in registrom izvrševati še naprej, je končni učinek izvršbe na domeno v bistvu enak kot pri prenosu pogodbe v smislu 122. člena Obligacijskega zakonika (OZ).³⁵ Kupec domene v razmerju do registra vstopi v pogodbeni položaj prejšnjega nosilca domene, ki pa je v celoti opredeljen s splošnimi pogoji registracije domen. Vprašanje odgovornosti za morebitne odprte obveznosti prejšnjega nosilca do registra domen se pri tem v praksi ne pojavi, ker je predhodno izvedeno plačilo pogoj za registracijo domene oziroma njeno podaljšanje (člen 10.2 Splošnih pogojev za registracijo domen pod vrhno domeno .si).

Na podlagi navedenega lahko ugotovimo, da sta bila zgoraj predstavljena sklepa Okrajnega sodišča v Ljubljani o izvršbi na domeno v temelju zastavljena pravilno. Čeprav izreka sklepov dobesedno govorita o rubežu same domene, je iz njunih obrazložitev razvidno, da se pravzaprav dovoljuje izvršba na dolžnikove pogodbene zahteve do registra domen, ki je opredeljen kot dolžnikov dolžnik. Manj jasen je pomen enega od sklepov v delu, kjer se dovoljujeta tudi rubež in cenitev spletne strani. Glede na to, da je kot dolžnikov dolžnik tu naveden upravljavec strežnika, na katerem gostuje predmetna spletna stran, lahko sklepamo, da so predmet izvršbe v tem delu pogodbene pravice dolžnika v razmerju do ponudnika spletnega gostovanja. To je pravno seveda izvedljivo, bolj vprašljiva pa je smiselnost takšne izvršbe oziroma možnost objektivne cenitve same spletne strani (torej ločeno od pravic na internetni domeni in pravic na vsebini strani), saj imetništvo spletne strani drugače od imetništva domene ne ustvarja tehnične ekskluzivnosti. Identično spletno stran je namreč mogoče ustvariti na kateremkoli drugem internetnem strežniku.

V zvezi z izvršbo na domeno pa velja opozoriti na praktični vidik, ki sta ga predlagatelja izvršbe v omenjenih primerih spregledala. Ne glede na rubež pravic na domeni in z njim vzpostavljeno upnikovo zastavno pravico internetna domena ostane v veljavi samo do izteka registracije, v skladu z določbami pogodbe med nosilcem in registrom.³⁶ Natančneje, domena v primeru, če registracija ni podaljšana, dobi status »v karanteni«, kar pomeni, da register z vrhnjega strežnika DNS umakne kazalce na domenske strežnike za to domeno. Če nosilec domene v karanteni ne podaljša registracije v določenem roku (največ 30 dni), se domena izbriše in jo lahko kdorkoli ponovno registrira (člena 5.3.2 in 5.4 Splošnih pogojev za registracijo domen pod vrhno domeno .si). Z izbrisom domene se tako izgubi premoženjska vrednost zarubljene pravice, saj preneha dejanska ekskluzivnost uporabe domenskega imena. Glede na to bi bilo v sklepu o izvršbi smiselno izrecno določiti, da prepoved razpolaganja z zarubljeno pravico dolžniku in registru ne preprečuje izvedbe podaljšanja registracije domene.

³⁵ Uradni list RS, št. 97/07 – UPB, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631.

³⁶ Riedel v: Vorwerk, Wolf, ZPO § 857, r. št. 44.

Ker je vzdrževanje veljavnosti domene predvsem v interesu upnika in ker je strošek podaljšanja registracije minoren, bi bilo morda smiselno podaljšanje registracije omogočiti tudi njemu, vendar za to v ZIZ ni jasne zakonske podlage, prav tako pravila o registraciji domen ne predvidevajo, da bi lahko registracijo domene podaljšala oseba, ki ni nosilec te domene.

Težav s podaljšanjem registracije domene ni v primeru stečaja nad nosilcem domene, saj lahko registracijo podaljša stečajni upravitelj kot zastopnik stečajnega dolžnika. Če gre za prepoznavno internetno domeno, ki ima lahko zaznavno premoženjsko vrednost, je stečajni upravitelj registracijo domene celo dolžan podaljšati, saj le tako ohrani vrednost tega dela stečajne mase, kar je njegova dolžnost v razmerju do stečajnih upnikov. Enako kot v izvršbi pa se tudi v stečaju internetna domena unovčuje s ceditvijo in prodajo celote pogodbenih pravic stečajnega dolžnika v razmerju do registra domen.

Literatura

- BERNEMAN, Beverly A. Navigating the Bankruptcy Waters in a Domain Name Rowboat. *John Marshall Review of Intellectual Property Law*, 2003, letn. 3, str. 61–87.
- FRIDGEN, Alexander, GEIWITZ, Arndt, GÖPFERT, Burkard (ur.). *Beck'scher Online-Kommentar InsO mit InsVV und EuInsVO*, 9. izdaja. München: Verlag C. H. Beck, 2018.
- KINDL, Johann, MELLER-HANNICH, Caroline, WOLF, Hans-Joachim. *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, 3. izdaja. Baden Baden: Nomos Verlag, 2015.
- KORŽE, Branko. Reševanje domenskih sporov. *Podjetje in delo*, 2005, št. 6-7, str. 1598–1607.
- POVŠE GOLOB, Barbara, DROFENIK, Maša. Ali sta blokiranje in preusmerjanje domen res primerna ukrepa za preprečevanje dostopa do spletnih vsebin? *Pravna praksa*, 2017, št. 22, str. 18–20.
- RIJAVEC, Vesna. *Civilno izvršilno pravo*. Ljubljana: GV Založba, 2003.
- VORWERK, Volkert, WOLF, Christian (ur.). *Beck'scher Online-Kommentar ZPO*, 28. izdaja. München: Verlag C. H. Beck, 2018.
- WAEDELDE, Charlotte, LAURIE, Graeme, BROWN, Abbe, KHERIA, Smita, CORNWELL, Jane. *Contemporary intellectual property: Law and policy*, 3. izdaja. Oxford: Oxford University Press, 2013.
- WOOD, Leanne. A name of thrones - why domain names should now be a separate intellectual property right. *European Intellectual Property Review*, 2014, letn. 36, št. 7, str. 452–464.